بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަބަބާއެކު ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2024/HC-B12/66,68
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** 1. ހަސަން އާދިލް، ޖަވާހިރުގެ. ދޫނޑިގަން، ޏ. ފުވައްމުލައް
  2. އަޙްމަދު ނިޔާޝާދު، ދޫނޑިގަން.ކަނަންމާލިޔާ/ ޏ.ފުވައްމުލައް
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ޤަތުލު އަމުދު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 09 ރަޖަބު 1446 / 09 ޖަނަވަރީ 2025

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/66 24 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446
ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 25 ޑިސެންބަރު 2024

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/68 28 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446
ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 29 ޑިސެންބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް:

- **ނަންބަރު:** R1C/MA/2024/200 ، R1C/MA/2024/201
- **ނިންމި ކޯޓު:** ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 09 ޑިސެންބަރު 2024
- **ނިންމި ތާރީޚު:** 10 ޑިސެންބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

1. ޙަސަން އާދިލް، [illegible]، ޏ. ފުވައްމުލަކު

ޤާނޫނީ ވަކީލް:
އަލްއުސްތާޛު [illegible] / ހދ. ކުޅުދުއްފުށި

2. އަޙްމަދު [illegible] / ޏ. ފުވައްމުލަކު

ޤާނޫނީ ވަކީލް:
އަލްއުސްތާޛު [illegible] / [illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލް:
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު [illegible]
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޙުސައިން [illegible]
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު [illegible]
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ

ބާވަތް - ކޯޓު އަމުރު – ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާ – ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން [illegible] މިންވަރު - "[illegible]" [illegible] - "[illegible]" [illegible] - irregularity އާއި illegality

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ސަޢީދުގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. މިއީ، ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ދެ ވަކިވަކި މައްސަލައެކެވެ.

2. ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވަނީ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/66 މައްސަލައިގައެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރީ ފަރާތަކީ ޏ. ފުވައްމުލަކު، ދޫނޑިގަން. ހަވާދިރު، ޙަސަން ޝާހިދު[1] އެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދެކޮޅު ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

3. ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވަނީ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/68 މައްސަލައިގައެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރީ ފަރާތަކީ ޏ.ފުވައްމުލަކު، ދޫނޑިގަން، ސަރުނަވާގެ، އަޙްމަދު ނާސިރު[2] އެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދެކޮޅު ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

4. މި ދެ މައްސަލަ އަދި އެއް ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކާއި ބެހޭ ދެ މައްސަލަތަކަކަށްވާތީ، މިދެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވަނީ، އެއް ޝަރީޢަތެއްގެ ގޮތުގައެވެ.[3] މި ދެ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުން ވަކިވަކިން ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވީނަމަވެސް، މިދެ މައްސަލައާމެދު ނިންމާފައިވަނީ އެއް ޙުކުމެކެވެ.

---

[1] ދ.ކ ނަންބަރު A275458.

[2] ދ.ކ ނަންބަރު A269671.

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2018/SC-A/31 މައްސަލަ

މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާގޮތް

5. ފުވައްމުލަކު ސިޓީގައި މަސްތުވާތަކެތި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި ބަލައިގެން ވަކި ފަރާތަކުން ހޯދައިގެން މަޝްވަރާގައި ކަންކަމުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއްގައި، ޙަސަން އާދިލް އާއި އަޙްމަދު ނިޒާރު ބަންދުކޮށްފައިވެއެވެ.[4]

6. ޙަސަން އާދިލް އާއި އަޙްމަދު ނިޒާރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އަދި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ހެކި ހުރުމުންނާއި، އަދި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ކުށެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެ ފަދަ ހެކި ހުރުމާއި ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެ ކަމަށް ބެލެވޭތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާއާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ޙަސަން އާދިލް އާއި އަޙްމަދު ނިޒާރު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

7. މި ބަންދުގެ އަމުރުތައް ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ޙަސަން އާދިލް އާއި އަޙްމަދު ނިޒާރު ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

8. ދެފަރާތުގެ ނަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙަސަން އާދިލްގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

8.1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 (**ސްޓޭޓް އިސްމާއީލް ވ. މުޙައްމަދު ޝިފާޒް އިސްމާއީލް**) ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި، އެކަމަށް ދަލީލު ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރުގެ ހެކި ހުރިކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެމާއްދާގެ ދަށުން އަމުރުކުރުމުގައި

---

[4] ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/HA/2024/83 ކޯޓު އަމުރު އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/HA/2024/86 ކޯޓު އަމުރު.

[5] ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު.

ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކުންވެސް އެކަން ސާފެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ އަމުރުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތާއި ދެކޮޅަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސަރީޙަށް އެނގެން ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރީޙަށް އެނގެން ބަންދުކުރުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއާއި،

8.2 އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ އަމުރުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ. ނަމަވެސް، [illegible] ކަނޑައެޅުމުގައި، [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] އެނގެން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ނުކުތާއާއި،

8.3 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސަރީޙަށް އެނގެން ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުކުރުމުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރިޕޯޓެވެ. [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ރިޕޯޓް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/67 **([illegible]**

ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ހުސައިން ޝަރީފް އިބްރާހީމް) ގެ މައްސަލައިގައި، ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ބައިގެ ބުނާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ... ސަބަބުން ބޭނުންވާ ... ކުރެވިދާނެއެވެ.

9. ދަޢުވާގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދުމުގެ ނިޔަލަތުގެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކަކީ:

9.1. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ "ގާނޫނީ ... ޤާނޫނު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ... 15 (ފަނަރަ) ... (ހ) ގެ ... ނުކުރެވޭނެއެވެ، އަދި

9.2. ... ޤާނޫނު ... 14 ވަނަ މާއްދާގެ 8 ވަނަ ... 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ... ނިންމި ... ހައިކޯޓުގެ ... 2022/HC-A/64 (... ވ. ...) ގެ މައްސަލާގެ 28 ވަނަ ... 2024/SC-A/19 ގެ މައްސަލާ (...) ގެ 10 ވަނަ ... ނުކުރެވޭނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކުގެ ޚުލާސާ

ޙަސަން އާދިލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

10. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ޙަސަން އާދިލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ތުހުމަތުގައިވާ [illegible] ބަންދުކުރު [illegible] ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [6] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [7] [illegible] 60 [illegible] (ހ) ގެ [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[6] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ.

[7] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 ޤަޟިއްޔާ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރުގެ ހެކި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ތިބިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރުގެ ނިންމުމުން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމުން ޝަރީޢަތް ނިންމުމަށް ބަލައިފިނަމަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ފަނޑިޔާރަށް ދީފައިވާ ބާރު ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ގޮތުން އެ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިފައިވާ ބާރެއް. ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބޭނުންކުރެވިދާނެ، އެ ޢަމަލު ބޭނުންކުރެވިދާނީ ޝަރީޢަތް ނިންމުމުން ނިންމުމަށްވާނެއް، ނަމަވެސް، އެ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިންމުމުން ބޭނުންކުރެވޭނީ ދުރުކުރެވިދާނެ، އެ ޢަމަލު ކުރަން ބޭނުންވާއިރު އެކަމަށް ކުރެވޭ ކަމަކަށް "ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް ނޫނީ" ހުށަހަޅަނީކަން، އެ މާއްދާގެ ސަބަބު އިޖުރާއަތުން ސާބިތުކަމެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

11. ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ބަލަން އާދިޔާ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ބަލަން އާދޭ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނިންމުމަށް ކަމަށް ފަށައިގެން ދިޔަ އިޖުރާއަތު ސަބަބުތަކަށް ތުޙުމަތު ސާބިތުކުރުމަށް ނިޔަތެއްގައި ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ދަށުން ފުރުޞަތު އޮތް ހާލަތެއް ނުހިމެނިފައިވާ ކަމަށް ބަލާފައިވާކަމުގެ އަސަރު ކޮށްފައިވާކަމަށް ގެންދިއުމަށް ބައްލަވަން އަމުރު ކޮށްފައިވާ ދަށުން ސާބިތުވާގޮތުން ބަލައި އިންސާފުން ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށްވެސް ދަށުން ނިޔާ އަދާކުރާ ނުކުތާގެ ސާބިތު ހިސާބަކުން އެހެން ބަލާފައިވާ ދަށުން ސާބިތުކުރެވިފައިވާ އޮތީ ޝަރީޢަތުގެ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ބަލަންވީ ގޮތް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށްކަމުން ފުރިހަމަވެގެން ނުންނަކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުގެ އަމުރުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި "ފުލުހުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާ ދޫނުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ނުދީ ފަނޑިޔާރު އެކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ނިޔާވަނީ ކޮށްފައިވާކަމަށް ބަލައިފައިވާނަމަވެސް" މި ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާތީވެ. އެހެންކަމުން، ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ ބަލާފައިވާ ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުން އެދުނު ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ނުކުތާ ފުރުޞަތު ނުދީ ފަނޑިޔާރު އެކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ނިޔާވަނީ ބަލާ ނިޔާވެސް ބަލާ ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށް އެ ގޮތަށް އެކަން ކުރަން

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވީމާ، އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ އަމުރުގައި ނެތްކަން ނުފޫޛު ފޯރުވުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތްކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންކަން [illegible] ކަމަށް ނުބެލޫ ކަމަށާއި، އެ ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އެ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބެލޫ ކަމަށެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

12. ތިންވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މުޖުތަމަޢުގެ [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާފައިވަނީ [illegible] [illegible] 5 (ފަހެއް) އަހަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުޖުތަމަޢުގެ [illegible].

13. މީގެ އިތުރުން [illegible].

[illegible] ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

14. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ އަމުރުގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމި [illegible] ސަބަބުތަކުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible][1] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި [illegible] ނިސްބަތް [illegible] ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

15. [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] 15 [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) [illegible] ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

16. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ އަމުރުގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމި [illegible] ސަބަބުތަކުގެ 14 ވަނަ ނުކުތާގެ 8 ވަނަ [illegible] ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

17. ހެކިބަސްދޭން ތިބި ބަޔަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލް އޮތްތޯ ނުވަތަ ނެތްތޯ ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަން އޮތް ޤާނޫނީ ނައްސަކީ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ކަމަށާއި، އެ [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކަށް ނުވަތަ ޙާލަތްތަކަށް ފަނޑިޔާރު [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ އެ ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކުރި ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

18. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/64 ޤަޟިއްޔާގެ 28 ވަނަ ނުކުތާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ 10 ނުކުތާއަށް ބެލުމުން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އޮތްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ ވަކިވަކި އަކުރުތަކާއި ސަބަބުތަކަށް ވަކިވަކިން ފަނޑިޔާރު [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]:

19. ހަސަން އާދިލްގެ ފަރާތުން [illegible] ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލްކޮށް ހަސަން އާދިލް ބަންދުން [illegible].

20. އަޙުމަދު ނިޒާމުގެ ފަރާތުން [illegible] ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލްކޮށް، އަޙުމަދު ނިޒާމު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

ޙަސަން ޢާމިރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

21.އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާއިގުޅިގެން ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރުގެ ހުރި ވާގޮތަށް ފާހަގަކުރެވޭ މުއްދަތުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެއް، އަދި އަމުރުގައި އިޖުރާއީ އައިބެއް އޮތްކަމަށްފެނިދާނެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ހުކުމާއިގުޅޭ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ދައުލަތުން އެއްބަސްނުވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރުގައިވާ އިޖުރާއީ އައިބުގެ ސަބަބުން ހިނގާފައި ނަތީޖާއަށް ބުރަގައި ކަމަށެވެ. އަދި އިޖުރާއީ އައިބުގެ ނަތީޖާއަށް ބަލައިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމެއް އޮތް ޤަރާރެއް އަދި އިތުރު ފިޔަވަޅު ލ. ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ގޮތަށެވެ.[8] ފަސޭހައިގެ ހުކުމުގެ ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އިޖުރާއީ އައިބުތައް ބެހިގެން ދެބައިކަށް ހުއްޓުވާފައި، އެއީ illegality އާއި irregularity ކަމަށާއި، އެ ފަސްޔާއާ ދި މައްސަލައިގައި އޮތް އިޖުރާއީ އައިބެއް ތަޙުޤީޤު ކުރުމުން، ކަނޑައެޅޭކަމަށް، ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާނެ، މިގޮތަށް އަމުރު ނެރުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭ އައިބުތަކުގެ ސަބަބުން ނުފޫޒު އިޖުރާއީ އުނިކަމެއްގެ ސަބަބުން ދާއި އަމުރު ބާޠިލުވާނެކަމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ބާޠިލު ކުރަން ނުޖެހޭކަމަށެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

22.އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވަނީ ހުއްދަ ނުލިބޭ މުއްދަތުގެ އިތުރުގައި އެއް ކަމަށް ދަރަނިގެ ފަސޭހަކަމާ އަމުރު ނިންމުމުގައި ބޭނުންކުރައި އެހެންނަމަވެސް އެކަށް ފުރިހަމަ ހުރިހާ ނަމަވެސް ގެއްލުންކުރުވާ ކަމަށް ހަމަ އެ އަމުރުގައި ބޭނުންކުރައި އަމުރުން ބައެއް ބާބަތް ދި ކަމެއް އަމުރުގައި

---

[8] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ދައުލަތުންވެސް ޤަބޫލުކުރާކަމަށާއި، މިހާލަތުގައިވެސް **[illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[9] [illegible] އުސޫލު [illegible] [illegible] ސަބަބަކީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] ކަންތައް [illegible] ބަންދުކުރަން [illegible] ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތް ކަމަށެވެ. އެގޮތުން [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] ބަންދުކުރުމުގެ [illegible] ކަމަށްވާއިރު، **[illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[10] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]

ތިންވަނަ ނުކުތާއާމެދު

23.އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ [illegible]

---

[9] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

[illegible] 9 ވަނަ [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] 2023/HC-B12/82 [illegible] 2023/HC-B12/67 [illegible] 64 ވަނަ [illegible] 5 [illegible]

އަމަލީ ރިޢާޔަތްކުރުން ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ ޖޫރީގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށް ބަޔާންކުރަށް

ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ

24. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހެކިގެ ނިސްބަތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކުގައި ހެކިގެ ނިސްބަތުން ދެކިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަފްސީލުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު ނުކުތާތަކަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރައްވަމެވެ.

25. ހެކިގެ ނިސްބަތް ބަޔާންކުރަން އޮންނަ ތަނުގައި ތަފްސީލުތަކާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖިނާއީ ހެކި ބަޔާންކޮށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމުނުނަމަ ބަޔާންކުރަމުންދާނަމަ ފެންނަން އޮތް، ސަލާމަތު އަމިއްލަ ހުށަހެޅުން، ރިޕޯޓުތަކުގެ ކަމުގައި، ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާ ނޭޅުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަށް ބޭނުންކުރަމުން، ދައުލަތުން އެއްބަސްނުވާކަމަށް ދޭ ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް ނިމުމަށް ނުވަތަ ޖިނާއީ އަހުލުގެ ނިޔާއަށް ބަލައިގެން ފާހަގަކުރައްވަމެވެ.

26. ޖިނާއީ ޝަރީޢަތެއް ބޭނުން ދަރަޖައަށް ކަމަށާއި، އަދި illegality އާއި irregularity ކަން ދިމާވެއްޖެގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަލީ ޝިފާޒް އަދި ޖިނާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[11] ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެންކަމަށް، އެ ޤަޟިއްޔާ މި މައްސަލައިގައި އެކު ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް ބަދަލުކުރުމުން، ކަނޑައަޅާކަމަށް، ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާނެ، މިފަދަ ޙާލަތުގައި ފަނޑިޔާރަށް ލިބިދޭ ޝަރީޢަތުގެ ބަސްތަކުން ނުވަތަ ޖިނާއީ އެކަށައެޅޭ ބަސްތަކުން މުޅި ޙާލަތު ބެލުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދެކިގެން ބަޔާންކުރަން ދައުލަތުން ފާހަގަކުރައްވަމެވެ.

---

[11] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

ދެވަނަ ނުކުތާއާމެދު

27. އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ [illegible] ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

28. [illegible] ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު ކުރުމަށް [illegible] ނުވަތަ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ހެކި ހުރުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

29. [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] ޖެނެރަލްގެ ޤަޟިއްޔާ[12] [illegible] އުސޫލު [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[12] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ގަޟިއްޔާ.

މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެވޭ ސަބަބު ނެތްކަމަށް ނުވަތަ ޝާހިދުކަމަށް ބިރުދައްކާ ކަމަށް، ނަގަހައްޓާއަށް ބަދަލު ނުކުރުމުން ކަމަށް ދައްކައިފައިން ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ އިތުރުން ދައުރުވުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

31. މަތީގައި ބަޔާންކުރި އަމުރުތަކެއް ޕްރޮސެކިއުޝަނުން ކުރިއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވުން، އެ އަމުރުތަކަށް މުރާޖަޢާކުރުމަށް މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުރުތަކުން ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހައިކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން

32. އިސްތިއުނާފު ހައިކޯޓުން ނިންމައިފީމެވެ؛

32.1. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބ. ތުޅާދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޭސް އަމުރު ބާޠިލްކޮށް ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ސަބަބުން ނިންމިކަމަށް ކަނޑައަޅައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ކޭސް އަމުރުގައި އިޖުރާއީ އަމުރުތަކެއް ފެނިގެން އެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ދިވެހި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅައިފައިވާ މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލަހައްޓަމުންދާ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެންގުމަށް ދަޢުވާކޮށް ނިންމައިފީމެވެ.

32.2. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ފުލުހުންގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޭސް އަމުރު ބާޠިލްކޮށް، އަންގަވާ ނިޔާއާއި ބަލަހައްޓާ ދާއިރާގެ ސަބަބުން ނިންމިކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އަމުރު މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް ދިވެހި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅައިފައިވާ މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި ކަންކަމުގެ އަލިގައި ބަލަހައްޓަމުންދާ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެންގުމަށް ދަޢުވާކޮށް ނިންމައިފީމެވެ.

އިސްތިއުނާފު ގެނުވުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތައް

33. މި އިސްތިއުނާފު ގެނެވުނު ޝަރީޢަތުން މި މައްސަލައިގައި ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ފުރަތަމަ ކަމަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ މިންވަރުގެ ހުކުމް ހުކުމްކުރަން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާއަށް ބަދަލުކުރަން ދަރަޖައިން ނިންމި ނިންމުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނިންމަވާފައެވެ. އަދި ދުވަހަ ކަމަށް، އެ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރުތަކުގެ ބައެއްކަމުގައި އަސަރުކުރާކަމެއްނެތެވެ.

ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ މިންވަރުގެ ހުކުމް ހުކުމްކުރަން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ، ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާއަށް ބަދަލުކުރަން

34. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރުތަކުގެ ބަލާއިރު، 'ހުކުމުގެ ނިސްބަތް'[1] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުގައި ހުކުމްކުރަންވާ ހުކުމެއް ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ، "...މިހުކުމުގެ ބަލާއިރު، މިސާ މި ކަންކުރެވިގެން ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ މިންވަރުގެ ހުކުމް ހުކުމްކުރަން ބާރުލިބިގެންވެއެވެ."[13] މިފަދައިން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ނެތެވެ.

35. ބަސްކަން އާދޭވެ ބަންދުކުރުމުގެ ކުށްވެރިވާ އަދަބުގެ 'ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދެވޭ ގޮތުގެ އަސްލުކަމުގެ ދުވަސް ސަބަބު'[1] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ބަންދާއިމެދު ގެންދެވޭ ނިންމުމުގެ ހުކުމްކުރެވޭވާ މިންވަރު މުދާ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އެއް ކުރިމަތިން ބަދަލު އެކަށީގެންވާ ހުކުމް ހުކުމްކުރުން މި މައްސަލައާއި ހަރަކާތްތެރިވާ ހުކުމްކުރުން އެކަށޭނެ އެވެއެވެ."[14] މިފަދައިންނެވެ.

36. އަދިމެ ނިއުސާފު ބަންދުކުރުމުގެ ކުށްވެރިވާ އަދަބުގެ، 'ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދެވޭ ގޮތުގެ އަސްލުކަމުގެ ދުވަސް ސަބަބު'[1] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ބަންދާއިމެދު ގެންދެވޭ ނިންމުމުގެ ހުކުމްކުރެވޭވާ މިންވަރު މުދާ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އެއް ކުރިމަތިން ބަދަލު ކުށްތަކުގެ މިންވަރުގެ ހުކުމް ހުކުމްކުރުން މި

---

[13] ދަށް ވާހަކަ އިތުރުކުރެވިފައި.

[14] ދަށް ވާހަކަ އިތުރުކުރެވިފައި

މަސައްކަތާއެކު ހުށަހެޅުން ބަޔާންކުރަންޖެހޭ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަރީޢަތުގައި ދިފާޢު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭން ޖެހޭނެ

ކަމަށް އެނގެއެވެ."[15] މިގޮތަށެވެ.

37. އަދި، އަމުރުގެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި އިބާރާތުންނެވެ.

"އެހެންކަމުން، ވަކައިގެންވާ އެނގެރަނި ކަންކަމަށް ބަލައި ދިފާޢުކުރަން، މިގޮތުގެ މަތިން ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިން

ޖިނާ ކުރިމަތިވާ ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިންވެސް ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ހުކުމެއް ކުރިމަތިވާނަމަ، ޖިނާ ދޫކުރުމުގައި ހިނގާފައިވާ، ހުރިހާ ސަބަބުތަކުން

ޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒުފޯރުން ކަމަށް ފެނުނެވެ އަދި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވާނެކަމަށް ސަބަބެއްނެތް

ގޮތުގެ ކުރިން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާ

އާއި ސަރީޢަތް ކުރިއާއި ބޭނުމާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުގައި، ޤާނޫނު

ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މައްސަލައިގައި ދެންނެވިފައިވާ

ގޮތަށް ސަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް[16] އަމުރުކުރެވިއްޖެއެވެ."[17]

38. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"60. (ހ) ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވާ ފަރާތުން އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް

ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި، އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ކަމަށްވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ

ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ، އަންނަނިވި އަމުރުތަކުގެ ތެރެއިން އަމުރެއް ހަމަޖެހުމާ ހަމަޔަށް ނެރެންވާނެއެވެ.

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ނެތި އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް؛

(3) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ކަފާލަތުގެ އުސޫލުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް؛

(4) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އޭނާ ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް.

---

[15] ތިރީ ކޯޓުގެ ނިންމުމުންނެވެ.

[16] ސަމާލު ކުރުމަށް: ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތް އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "... ސަރީޢަތް ނިމެންދެން ކަސްޓަޑީއަށް ގެނެސްގެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިއްޖެ." މިގޮތަށެވެ.

[17] ތިރީ ކޯޓުގެ ނިންމުމުންނެވެ.

(ނ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible].

(1) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ ކޯޓަށް [illegible] ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(3) އޭނާ [illegible] ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(4) އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ބެލެވުން.

(ރ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ނ) ގެ (1) ވަނަ [illegible] [illegible] (4) ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible].

(ބ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] (ނ) ގެ (1) ވަނަ [illegible] [illegible] (4) ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(1) [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible]؛ ނުވަތަ

(2) [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible].

(ޅ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށް ސަލާމަތާގެ ދާއިރާން ސަލާމަތް އަލުވެއްޖެ، އޭނާގެ މައްސަލަ އެ މުއައްސަސާއިގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅައި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދޭށެވެ، ހުރި ހުކުމްއެދިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ހިނގާފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށް މިފަދަ މައްސަލަ ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރިޔަށް ޖެހުމުގެ ކުރިން ކުރިއަށް ގެންގޮސް، އެ މައްސަލައެއް ހަމަޖެހިފައިނުވާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އިދާރީގޮތުން ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ، އެ މައްސަލައެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް އެކަމާ ގުޅިގެން ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމުގައި، އިތުރު މައްސަލައަކަށް އެކަމާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން އިތުރު ބަލައިގަތުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އިތުރަށް ކުރިޔަށް ގެންދެވޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމާ އެކަން ގުޅިގެން އަރިހުގެން ދެންނެވުމުގެ ހުކުމެއް އެއްބަސްވެވިފައިވާނަމަ، އެގޮތުން އިތުރުކުރެވޭ މުއްދަތު 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އަދާކުރަމުން، އެކަން ކުރިޔަށް ގެންދިއުމަށް، އެކަން އެ ކަން ކުރިޔަށް ދެމެހެއްޓުމަށް މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހުރި މިފަދައިގެ ފަދަ، އެކަން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރިޔަށް އަމުރުކޮށް ކަނޑައެޅުމުގައި، ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުން މިނިވަން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކުރިޔަށް ނިންމާފައި އެކަށޭނެ ފަރާތަކުން ސަލާމަތް، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުން މިނިވަން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކުރިޔަށް ނިކުމެނިވާ ނުފެންނަ ސަލާމަތް، ނުވަތަ މިނިވަން ބަންދުން ދޫކޮށްލެވޭނެ ނިންމައިދިނުމުގެ އެކަން ބަންދުން ދޫކޮށްލެވޭނެ ނިންމާ ސަލާމަތް، ނުވަތަ ކަމާބެހޭ ދަށުން ނުވަތަ ސަރުކާރާއި ދޫކޮށްލެވޭ ނިންމައިދިނުމަށް، އެފަދައިން ނިންމާ ސަލާމަތް، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުން މިނިވަން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކުރިޔަށް ނިންމައިދިނަމަ، އެ ނިންމުން، ކަމާބެހޭ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ކުރިން ނިންމަންވާނެއެވެ. އަދި، އެކަން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަލާމަތް އޮތްނަމަ ބަލަހައްޓަމުންދާ، އެކަން ހައްދަވާފައިވާ ފަރާތުން، އެކަން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ދ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެބުނެ އޮތުމަށްވެސް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ކުރިންވެސް މި މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ، އެކަމާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ސަބަބަށް ނެތްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ މީހަކު މިނިވަންކުރުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މި މާއްދާ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ތ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނީ އަސާސްތައް ގެއްލިފައިވާނަމަ ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ކޯޓުން މަޝްވަރާ ހުށަހަޅާ އިސްތިޢުނާފު، އެފަދަ މަޝްވަރާއެއް ބެލުމުގައި ކޯޓުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އިސްތިޢުނާފު، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިފައިވާ މީހުންގެ ބަންދު އަލުން މުރާޖަޢާކުރެވޭނެ އިސްތިޢުނާފު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޯޓު ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

39. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މީހުން ބަންދުކޮށް، މިނިވަންކުރުން ނިޔަލަށްވުރެ ދުވަސް އަދަދުން ހިފެހެއްޓުން އެ މާއްދާގައި ބުނެފައި ގުޅިގެންކަމަށް ފެނެއެވެ. އަދި، އެއްގޮތަށް ބަލާއިރު ކުށެއް ކުރިކަމަށް ޝަކުވާކުރެވިފައިވާ ނިޝާނާތަކުން ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ވަކި ޝަރުޠުތަކެއް ހަމަވެގެން ބަލާނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ކޯޓުގެ މިއަދުގެ ބަލާގޮތުގައި، ގޮތުގެ އެ ޝަރުޠުތައް ހަމަވާގޮތަށް ބަލާނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

40. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ޤާނޫނީ ޝަރުޠުތަކެއް ހަމަވެގެން ކަމަށެވެ، އެ ނޫން އަސާސްތަކަށް ބަލާފައެއް، ޖިނާއީ ކަންތައްތަކުގައި ބަންދުކުރާ ޤާނޫނީ އަސާސްތައް ހަމަވާކަން މި މައްސަލައިގައި ގޮތުގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރާ ކަމަކަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

41. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނީ އަސާސްތައް ހަމަވެފައިނުވާ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މީހަކު މިނިވަންކުރުމަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ކަމުގައި ނިޔާކުރެވޭނީ ޤާނޫނީ ގޮތުންނެވެ. އެގޮތުން، އެކަމަށް ފަރާތަކުން ކަމަށްވާ ފަރާތާއި

ބަލަންޖެހެނީ، ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ބާރު ލިބިދޭ ހެކި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] ނިސްބަތަށް ބަލައި ދެ [illegible] އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި [illegible]، ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި [illegible] [illegible] [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

42. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތުކުރެވޭ "[illegible] [illegible]" ކިޔާ [illegible] ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

43. ހަމައެފަދައިން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ "[illegible] [illegible]" ކިޔާ [illegible] ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދައިން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. [illegible] [illegible] [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެކެވެ.

ވޯޓިން އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން، އިސްތިޢުމާލުކުރުމުގެ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބަކަށްވާކަމަށް އަސަރުކުރާނެކަމަށް

45. ދަޢުވާގެ ފަރާތުން މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަލީ ޝަހީމް އަދި އިބްރާހިމް މުނާ ވ. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން[18] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ފާހަގަކުރައްވައިފައިވާ ދަރަޖައިން ހިނގައިދާ އިޖުރާއީ އައިބެއް ކަމަށްވެ. އިޖުރާއީ އައިބުގެ ދެ ވައްތަރުގެ ތެރެއިން މިއީ، irregularity އެއް ކަމަށް ދައްކަވައިދޭން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި އެ ގޮތުގެ ސަބަބުން އަސްލު ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާކަމަށްވާނަމަ ވެސް ދައްކަވައިދޭން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެގޮތުން ދައްކަވައިދޭން ދެކޭނީ، އަމުރުގައި ހުރިގޮތް ނިސްބަތް ދޭތެރޭގައި ބަލަންޖެހޭނީ އިންތިޚާބުގެ ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާކަމަށް ވާނަމަ. އެހެނަސް ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކުގެ ނަތީޖާއާ އަސަރުކުރާ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދޭތެރޭގައި ބަލަންޖެހޭނީ އިންތިޚާބުގެ ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާކަމަށް ވާނަމަ. ނަމަވެސް، ހުރިގޮތް ބަލައިލުމުގެ ގޮތުން ފެންނަން ދަށުން އިޖުރާއީ ދުވަހު މަސައްކަތް އިންތިޚާބުގެ ނަތީޖާއަށް "ކުރިމަތިވެފައިވާ ބަލައިލުމުގެ" ހުކުމް ކުރިމަތިކުރެއެވެ. އަދި އަނެއްކާ ނިޔާސާތު ބަދަލުކުރުމަށް ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާކަމަށް ބަލައިލުމުގެ އިންތިޚާބުގެ ނަތީޖާއަށް "ކުރިމަތިވެފައިވާ ބަލައިލުމުގެ" ހުކުމް ކުރިމަތިކުރެއެވެ.

46. އެހެންކަމުން، އަރިހުންނަށް ދަޢުވާގެ އެ ބައިގާ އެއްބަސްވެ ނުވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުގެ އަރުވާ ބަޔާންތަކުގައި ދަޢުވާގެ ގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ތިބި ހުރިގޮތް ބަލައިލުމުގެ ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާކަމަށް އެހެންނަމަވެސް ފާހަގަކޮށް ނުކުތާތައް ދަޢުވާގެ ގޮތުން އިންތިޚާބުގެ ނަތީޖާއަށް އަސަރުކުރާ ކަމަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ބަލައިލުމުގެ ހުކުމް ކުރިމަތިކުރެއެވެ. ބަލައިލުމުގެ ނަތީޖާ ބަލައިލުމަށް ހުކުމް ކުރިމަތިކުރަން ނުޖެހެއެވެ.

---

[18] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ގެ ޤަޟިއްޔާ

47. [illegible] [illegible] [illegible] ބާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
"[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކުރި ކަންކަމަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

48. ދަޢުވާގެ ނިންމުމުގައި އޮތް ގޮތަކީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން އެ އަމުރުގެ [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ
[illegible] ގޮތުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށް، އެ އަމުރު [illegible] މި ކޯޓުގައި [illegible] ނަމަވެސް، [illegible]
ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މި [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރަން [illegible].

49. މި [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] އިޖުރާއީ [illegible] [illegible] މި ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ
[illegible] ދަޢުވާ މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

50. "[illegible] [illegible]" [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ ދަށުން [illegible]
ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

51. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނެއްގައި ވަކިގޮތަކަށް ކަމެއް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާ ޚިލާފުވުމުން މުޅި އެ އަމަލަކީ ޢައިބު ޤާނޫނީ އަމަލެއްކަމަށް ވެގެންދާނީ، (1) ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލީ ކަމަކާ ޚިލާފުވުމުން، ނުވަތަ (2) އެ އިޖުރާއަތު އެއްވެސް ޖިންސަކަށް ނުހިންގައި މުޅި އެ އިޖުރާއަތު ބާޠިލުވާ ޤަރާރާއިދަރަވަކަށް، ދަރުމަވެރިން މި މައްސަލައިގައި **ނަސީމާ ޢަލީ ޒުހައިރު ޢަލީ އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[19] ޤަޟިއްޔާގެ 51 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ބަލާއިރު، އަދިކަން ކުރިމަތިވެގެން މި މައްސަލައިގައި ޢަލީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ޖާރީކޮށްފައިވާކަމީ، އެއީ ދަޢުވާކުރެވޭ ބުނާގޮތަށް irregularity އެއް ކަމަށް ބަލާނެއެވެ. އެއީ ޤާނޫނީގޮތުން، އެކަމަކު illegality އެއްކަމަށް ނުބަލާނެއެވެ.

52. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އަމުރުތަކަކީ ސިޔާސީ އަމުރުތަކަކީ އަމުރުތަކެއްގައި ބުނެވުނު ނުލައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤާނޫނާ ޚިލާފު އަމުރުތަކެއް ކަމަށް ބެލެވޭނެ ސަބަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ސަބަބެއް އެއް ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

53. އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ސަބަބުތަކާއި އެކުން ހުކުމުން، ރ. އުނގޫފާރު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު ބާތިލުކޮށް މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

---

[19] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު

54. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔު

55. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންނެވުނު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ފުވައްމުލަކު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/200 ކޯޓު އަމުރާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު R1C/MA/2024/201 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރެވުނީއެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު